

KÖNYVTÁR

A Balassi Bálint Könyvtár kiadványa

2023
1. szám

TARTALOM

NAGYMÓNKA CSALÁDBARÁT SZEMLELET A MEGYEI KÖNYVTÁRBAN	2
HOLTAI ZSUZSANNA - ZALÁNFI ZSUZSANNA RENDKÍVÜLI NYITVA TARTÁS – RENDKÍVÜLI SZOLGÁLTATÁS	4
PERSIKNÉ BAKOS ESZTER SALGÓTARJÁN 100 ÉVE VÁROS – VISSZA- TEKINTÉS A CENTENÁRIUMI ÉVRE	7
BODORTIBORNÉ MADÁCH IMRÉRŐL A MADÁCH-EMLEK- ÉVBEN	12
PERSIKNÉ BAKOS ESZTER MAGYAR KÖLTÉSZET NAPJA – 2023 - SALGÓTARJÁN	16
RAKONCZAI ATTILÁNÉ PETŐFI 200 EMLÉKÉV – A LÍRIKUS PETŐFI	20
FERIKIBOLYA TOVÁBB BŐVÜLT A KSZR-HEZ CSATLAKOZÓK KÖRE	22

CSALÁDBARÁT SZEMLELET A MEGYEI KÖNYVTÁRBAN

Nagy Mónika

A családbarát szemlélet pozitív társadalmi üzenetet hordozó érték, mely egyre nagyobb jelentőséggel és vonzerővel bír napjainkban. Ezt a pozitív szemléletet fokozatosan és tudatosan építettük-építjük be a mindennapjainkba. Ez a szemlélet tükröződik a munkatársainkkal történő belső kommunikáció alkalmával, illetve partnereinkkel, használóinkkal történő külső kommunikációinkban. Megmutatkozik a gyermekeket, családokat célzó rendezvények, programok, események szervezése, a Mikkamakka Gyermekkönyvtár szolgáltatásainak folyamatos fejlesztése kapcsán. A gyermekbarát kényelmi bútorok beszerzése, a bababarát eszközök megújítása, az innovatív elemek, módszerek alkalmazása a könyvtárpedagógiai foglalkozások alkalmával

mind azt bizonyítják, hogy könyvtárunk és munkatársai elkötelezettek a családbarát értékrenddel.

A Családbarát Magyarország Központ a családok megerősítését, a magyar társadalom családbarát szemléletének elmélyítését ösztönző nonprofit közhasznú gazdasági társaság. Stratégiai célja, hogy társadalmunkban megerősödjön és általánossá váljon a családbarát értékrend, melynek megvalósulásában a munkahelyek és a szolgáltatások kulcsfontosságú szerepet töltenek be. Ennek szellemében jött létre a Családbarát Hely tanúsító védjegy, mely minősíti a jelentkező munkahelyeket és szolgáltató helyeket a családbarát szempontok megvalósulása szerint.

A Családbarát Hely tanúsító védjegy által képviseljük a családbarát értékeket. A minősítés elnyerése a könyvtár családbarát szempontok iránti elkötelezettségének hiteles bizonyítékául szolgál.

A pályázat során az a cél, hogy a működésünkkel kapcsolatban minden fontos pont feltárára kerüljön, mely a családbarát szemléletünket tükrözi.

A családbarátság az az irányultság működésünkben, mellyel a családot értéknek tekintjük és a családok szempontjait működésünk során érvényesítjük. Tényleges intézkedésekkel szolgáljuk a könyvtárhasználók, mint családban élő

személyek érdekeit.

A tanúsítvány megszerzése nagyon fontos tényező a társadalmi felelősségvállalás tekintetében.

Az előszűrő kérdőív kitöltése alapján elértük az audithoz szükséges pontszámot, megtörtént a helyszíni auditvizsgálat, melynek során ellenőrizték az intézmény családbarát működésének, intézkedéseinek meglétét. Információkat gyűjtöttek a családbarát intézkedések köréről; átfogó képet alakítottak ki a dokumentáció tartalmáról a lehetséges hiányok észlelésére; feltárták a foganatosított családbarát intézkedéseket, illetve azok szabályozásának tartalmát; megállapították, hogy azok megfelelnek-e a kritériumoknak és a védjegy tanúsítására.

A sikeres auditot követően a Családbarát Magyarország Központ kiállította a nevünkre szóló Családbarát Hely tanúsító védjegyet, mely minősítés kifejezi a családbarát szemléletű működés iránti elkötelezettségünket, valamint az ennek megvalósításáért tett alapvető intézkedések, az azokat alátámasztó dokumentumok meglétét.

A Családbarát Hely tanúsító védjegy hitelesen bizonyítja, hogy a Balassi Bálint Megyei Könyvtár családbarát szolgáltatásokat nyújt. Büszkék vagyunk eddig elért eredményeinkre, sikereinkre ezen a területen. Azon dolgozunk, hogy továbbra is magas színvonalú, minőségi családbarát szolgáltatásokat nyújtsunk használóink számára.

RENDKÍVÜLI NYITVA TARTÁS – RENDKÍVÜLI SZOLGÁLTATÁS

Holtai Zsuzsanna - Zalánfi Zsuzsanna

Salgótarján önkormányzata a múlt évben kialakult energiahelyzet majd ennek következtében megnövekedett energiaköltségek miatt októberi ülésén döntött arról, hogy a fenntartásában lévő intézményeket a téli időszakra teljesen vagy részlegesen bezárja.

Könyvtárunk a döntés értelmében részleges bezárással vagy inkább részleges-rendkívüli nyitva tartással működött 2022. november 1-től. Ennek mi nagyon örültünk, hiszen fogadhattuk személyesen látogatóinkat. A helyzetet most is meg kellett oldanunk, ami nem volt ismeretlen számunkra, mert a

járványhelyzet időszakában és az energetikai felújítás kapcsán már voltunk hasonló helyzetben.

A földszinti részen alakítottuk ki az ideiglenes szolgáltatási tereket, amelyeket igyekeztünk olvasóbaráttá varázsolni. A rendezvények megtartására használt termeinket rendeztük be, egyiket a felnőtt látogatóink másikat gyermek-olvasóink számára. Így lett egy Felnőtt kölcsönző terünk és egy Gyermekkuckóknk. A fűtést klíma-berendezéssel oldottuk meg.

Mi könyvtárosok itt vártuk a hozzánk betérő új és régi könyvtári tagjainkat.

Célunk a szolgáltatás legmagasabb színvonalán kiszolgálni az olvasót. Minden dokumentumot, információt megkapjon és elégedetten távozzon még ebben a rendkívüli helyzetben is. A kölcsönzői terekben a polcokon a hely adottsága miatt csak a legfrissebb könyveket tudtuk elhelyezni, de igyekeztünk azokat a témacsoportokat, kiemeléseket kialakítani, ahogy az emeleti terekben használóink ezt megszokták. Bűnügyi-, háborús és kaland-, fantasztikus-, romantikus regények, szakirodalom, szépirodalmi művek és idegen nyelvű könyvekből válogathattak az olvasók. Természetesen a kéréseknek megfelelően az emeleti terekből és a raktári állományból is szolgáltattuk a kért irodalmat. A könyveken kívül a folyóirat áll-

ványokon helyeztük el a friss napilapokat és egyéb folyóiratokat. Ülőhelyeket alakítottunk ki a helyben olvasáshoz és a számítógép használatához.

Könyvtárunk olvasóközönsége élt a kedvezményes beiratkozási akciók

takarékosság miatt a Mikkamakka Gyermekkönyvtár is leköltözött a földszinti előadóterembe, Gyermekkuckó néven. Kialakítottunk a babák számára egy babasarkot, pihepuha szőnyegekkel, színes hempergőkkel, kedves, figurás bab-

lehetőségével. Így volt ez Valentin napon és a Nőnapon is. A kedvezmények mellé még könyvajándékot is kaptak, akik ezeken a napokon újtották meg könyvtári tagságukat vagy új tagként iratkoztak be.

A rendkívüli nyitva tartás időszakában eddig (2022. november 1 – 2023. március 31. között) összesen 38.000 látogatónk volt, közel 20.000 db könyvet kölcsönöztek, több mint 1000 olvasónk használta a folyóiratrészlegünket, 400 olvasónk vette igénybe számítógépes szolgáltatásunkat.

Az energiaválság, az energia-

zsákokkal. A nagyobbak számára kínáltunk társasjátékokat, plüssöket, játékokat.

A könyvkínálatban is igyekeztünk a 0 – 14 éves korig mindenki számára megfelelő olvasnivalót elhelyezni a polcokon. Így mind a szakirodalom, mind a mesék, meseregények, babakönyvek nagy választékából a gyerekek között számon tartott siker könyveket vittük le a földszintre. Természetesen bármit lehetett kérni, lehoztuk a kért olvasni valót, könyvet a fenti állományból.

A gyerekek, látogatók, kölcsönzők, családok nagy megelégedettséggel

vették birtokba a barátságos gyermekbirodalmat. Nagyon megszerették ezt a helyet.

Sajnos foglalkozásokat, csoportos könyvtárlátogatást nem tudtunk lebonyolítani, de ennek ellenére néhány osztály egy gyors, 15 perces kölcsönzésre ellátogatott. Ez idő alatt

3200 gyermek látogatta meg a Gyermekkuckót és 2300 db könyvet kölcsönöztek.

Olvasóink már nagyon várják, hogy emeleti tereink újra teljes egészében megnyíljanak és birtokba vegyék a könyvtár egész területét, kedvükre válogassanak.

SALGÓTARJÁN 100 ÉVE VÁROS – VISSZATEKINTÉS A CENTENÁRIUMI ÉVRE

Persikné Bakos Eszter

Salgótarján város kulturális életében a megyei könyvtár fennállása óta kitüntetett szerepet vállalt és vállal a mai napig. A tavalyi év kivételes alkalmat teremtett arra, hogy otthont adó

városunkat mi is köszönthessük centenáriuma évében.

Alapvetően a 2022. és 2023. január 27-i dátumok közé sorolódott a Salgótarján várossá nyilvánításának

100. évfordulója tiszteletére rendezett programok döntő többsége.

Több városi programban mi is partnerek voltunk, születésnap kiadvány létrejöttében közreműködtünk. Terveztünk, szerveztünk önálló programokat, kiállításokat is melyekkel kapcsolódtunk az emlékévhöz.

Tekintsünk vissza kronológiai sorrendben 2022. eseményeire!

Év elején két könyv, Salgótarján Száz év pillanatai és Száz év történeti jelentek meg a centenáriumot köszöntve. A *Száz év pillanatai* szerkesztésében, a fényképek válogatásában fotóművész, muzeológus, közművelődési szakember mellett igazgató asszonyunk is részt vállalt. A kötetek segítségével az olvasó alaposan elmerülhet a rég- és közelmúlt eseménysorában, képet kaphat a szellemi – konkrétan a képzőművészeti – életének alakulásáról, a Völgvár város turisztikai vonzerejéről.

Könyvtárunk Salgótarjánról szóló könyveiből válogatva, az emlékévhöz utazó kiállítást készített. Megnyitására január 27-én a Kohász Művelődési Központban megtartott Ünnepi Közgyűlés és díszünnepség alkalmával került sor. Következő helyszín március elejétől Salgótarján Város Polgármesteri Hivatala volt. Ezt követően május végétől a zagyvarónai Bátki József Közösségi Ház adott otthont kiállításunknak.

Végül könyvtárunk földszinti terében tekinthették meg az érdeklődők.

Márciusban az Internet Fiesta hetében középiskolásoknak hirdettük meg a „100 év 100 pillanat: Salgótarján 100 éve város” emlékév alkalmából kalandozás a város múltjában interaktív foglalkozásunkat.

Márciusi Világjáró Klubunk előadását a centenáriumi év alkalmából szerveztük meg. A város centenáriumához kapcsolódóan a "Salgótarján és a Karancs-Medves túrakalauz" könyvbemutatójára került sor könyvtárunkban. Szepessy Gábor író, turisztikai újságíró beszélgetőtársa Dr. Fancsik János, Salgótarján díszpolgára volt, az író

vendége Pusztay Sándor, a Kométás Kiadó Kft. ügyvezető igazgatója volt. Áprilisban A Magyar Költészet Napja eseményeinek intézményünk aktív részese volt. Könyvtárunk adott otthont „Megzenésített versek” című - Kaczander Nóra verszenesítő, gitárosénekes előadóművész produkciójának.

Áprilisban Juhász László és Póczos Sándor gyűjteményéből rendezett „Őrizzük emlékeinket...” című, a település tárgyi és írásos emlékeit bemutató kiállításnak adott otthont. Színvonalas, színes, mesés, játékos napot töltöttünk májusban, a Dolinkában a Városi Gyermeknapon. Kicsik és nagyok önfeledten szórakoztak a Mesesátorban és az Óriás társasjátékon. „A Dolinka könyve” családi akadályverseny és kísérőprogramjai az önkormányzat, a Salgótarjáni Rendezvény- és Média-központ, a városi óvodák közös szervezésében, a Balassi Bálint

Megyei Könyvtár és a Palóc Roham közreműködésével valósult meg.

Molnár Éva igazgatónk kezdeményezésére, a „*Salgótarján 100 éve város*” emlékbizottság jóváhagyásával a város három pontjára került kihelyezésre júniusban egy-egy könyvpad. Csalogató mottója:

„*Cserélj ki, vigyél el, hozzád vissza, olvass el!*”

Ha június, akkor Ünnepi Könyvhét, *Salgótarján 100 várostörténelmi kvízzel* kapcsolódtunk a centenáriumi évhez. A könyvhéthez kapcsolódott könyvtárunk szakmai díjának a Balassidíjnak átadása is. Odaítélésében főként a városhoz kötődő személyek, közösségek részesültek.

Júliusban a Zenthe Színház – Zenthe Nyár – Művészetek Tere – Teátrum kávéház – Helyi értékek az irodalomban, a kultúrában és a művészetben című, a helyi értékeinkről *Salgótarján*

kulturális intézményeinek vezetői körében tartott kerekasztal beszélgetésen igazgatónőnk is közreműködött.

Augusztus 20-án, a Testvérvárosok tiszteletére kiállítást rendeztünk a Dornyay Béla Múzeummal közösen a Városházán.

Augusztus 30-án a 2022. évi Országos és Megyei Bányásznap alkalmából kiállítást rendeztünk a József Attila Művelődési Központ aulájában.

Szeptember elején „*Szavaljunk Petőfit*” címmel verselésre hívtunk kicsiket-nagyokat, a városlakókat. Szép számú vállalkozó kedvű szavaló jelentkezett. Október elején a megyei könyvtár Mikkamakka Gyermekkönyvtára „*Szép Tündérországoknak boldog fejedelme*” címmel online irodalmi vetélkedőt hirdetett salgótarjáni általános iskolások számára.

Az Országos Könyvtári Napok

rendezvényhét programjaiba beépítettük és csatlakoztunk a Magyar Rákellenes Liga „100 éves Salgótarján a nők egészségéért!” szlogenű figyelemfelkeltő gyalogtúrához.

Jelenléti programokon túl online megjelenéseinkkel is tisztelegtünk a centenárium évében.

2022. január-december között 12 alkalommal jelentettük meg YouTube videónkat *Egyfordulók, jeles napok 2022. Salgótarján és Nógrád megye vonatkozásában* címmel.

A centenáriumi emlékvé tiszteletére könyvtárunk Fotótár adatbázisában – „10x10 fotó a 100 éves városból” címmel – 10 részes fotókiállítással készült, válogatva a város jól látható, rejtőzködő emlékhelyei, látnivalói között.

Kiadványainkban – KönyvtárTér, KönyvtárKép, Palócföld irodalmi,

művészeti, közéleti folyóirat – megemlégtettük, erősítettük Salgótarján várossá válásának centenáriumát, annak jelentőségét.

A Salgótarjáni Értéktár Bizottság munkáját intézményünk igazgatója elnökként felügyeli. A Salgótarján város területén létrejött és létrehozott nemzeti értékek gyarapítására 6 javaslattelet érkezett a város centenáriumi évében. A javaslatteletet a Salgótarjáni Értéktár Bizottság tagjai elfogadták – Mihályfi-gyűjtemény, Gaál István Kossuth-díjas filmrendező életműve, Balassi Bálint Megyei Könyvtár, Dornyay Béla Múzeum, Salgótarjáni 377-es „Ilonka” gőzmozdony, A21 052 pályaszámú dízel tolatómozdony „Mazsola” – továbbá a javasolt értékek az értéktár dokumentumai közé be is kerültek.

MADÁCH IMRÉRŐL A MADÁCH-EMLÉKÉVBEN

Bodor Tiborné

Madách Imre 200 éve, 1823. január 20-án született Alsósztrégován. Ennek a jeles évfordulónak a megünneplésére a 2023-as évet az Országgyűlés Madách-émlékévvé nyilvánította.

Madách Imre író, költő, ügyvéd, politikus, a Kisfaludy Társaság rendes tagja és a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja. A magyar irodalom és drámaköltészet kiemelkedő alakja.

Szülei Madách Imre császári és királyi kamarás földbirtokos és keselőközi Majthényi Anna.

Gyermekkorát szüleinek kastélyában, Alsósztrégován töltötte külön nevelők vezetésével. A családi körön kívül alig volt társasága, s ez okozhatta azt, hogy mindvégig zárkózott maradt. Félénk, magányos, törekeny alkat volt, élete végéig sokat betegeskedett. A gimnázium hat osztályát magántanulónként végezte. Fiatalon vesztette el édesapját, de a családi birtok jövedelme biztosítani tudta tanítatását. Az anyanyelve mellett hat idegen nyelven (német, francia,

szlovák, angol, latin, ógörög) beszélt.

Madách 1837 őszén került a Pesti Egyetemre. Az első két szemeszterben bölcsészetet, majd a harmadiktól jogot hallgatott.

Első versesfüzete *Lant-virágok* címmel 17 éves korában jelent meg Pesten. A kötet 26 szerelmes verset tartalmazott, amelyek többsége Lónyay Etelkához szólt.

1840-ben tért vissza Nógrád vármegyébe. Ügyvédi vizsgáját 1841 októberében és novemberében tette le a Pesti Egyetemen. A kötelező egyéves joggyakorlatot Ballassagyarmaton töltötte le. 1842. január 16-tól tiszteletbeli aljegyzőként dolgozott.

1843 elején írta *Férfi és nő* című drámáját, amelyet 1843 márciusában benyújtott a Magyar Tudományos Akadémia drámapályázatára, de nem nyert vele díjat.

1844. január 8-án táblabíró lett, majd 1846. július 15-től, mint élélmezési főbiztos működött.

1845. március 16-án jegyezte el Fráter

Erzsébetet, korábbi princípálisa, Fráter Pál Nógrád vármegyei alispán unokahúgát. Az esküvőt 1845. július 20-án, Csécsén, a katolikus templomban tartották meg. Anyja, Majthényi Anna nem is annyira titkolt ellenszenvvel viselkedett a feleségével szemben. Nősülése után csesztvei birtokán lakott. Első fia, Imre 1846. augusztus 31-én született, de még aznap meghalt. 1848. január 1-én megszületett második fia, Aladár.

Az 1848-49-es forradalom és szabadságharc alatt a közigazgatást szervezte.

1850. július 14-én id. Madách Imréné gyermekeivel osztályos egyezséget kötött, aminek alapján alsósztrégovai birtokuk Madách Imrét, Csesztve, az anyai birtokrész pedig Madách Károlyt illette meg.

1851. június 7-én megszületett első lánya, Jolán, 1853. április 2-án megszületett Anna Borbála.

A szabadságharc bukása után a költőt Kossuth titkára, Rákóczy János rejtegetése miatt egyévi börtönre ítélték 1852-53-ban. Ez idő alatt felesége elidegenedett tőle, és 1854-ben el is váltak. A válás után Alsósztrégován élt anyjával és három gyermekeivel.

1853-54-ben politikai szatírákban öntötte ki keserűségét. Ekkor írta *Civilizátor* című szatirikus vígjátékát. 1855. január 1-én fogott hozzá a *Mária királynő* átdolgozásához. 1855. szeptember 17-én kezdte el *II. Lajos* című, töredékben maradt drámáját.

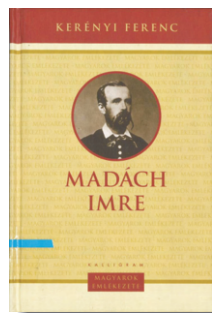
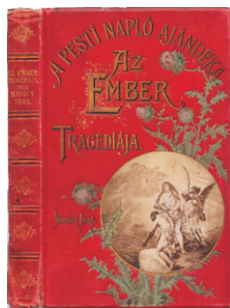
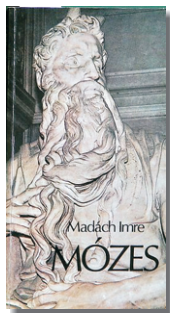
„Az ember tragédiája drámai költemény. Kezdtém 1859. február 17-én, végeztem 1860. márczius 26-án” – olvasható a mű kéziratán. A műben az író

jelleme kettőzódik meg Ádám és Lucifer alakjában.

Madách az emberiség nagy problémáit öleli fel, a filozófia végső kérdéseit boncolgatja, köztük azt, mi az emberi lét értelme és célja. Az örök embert állítja szembe a világegyetem erőivel.

1861-ben magával vitte a fővárosba nagy művét, hogy kikérje róla Arany János véleményét. Arany 1861. szeptember 12-én írt első levelében a művet kiemelkedőnek tartotta, és felajánlotta segítségét

ki-
sebb nyel-
vi és verselési kér-
désekben.

Az ember tragédiája a magyar irodalom és drámaírás kiemelkedő műve, Madách Imre legismertebb alkotása. 1861. október 31-én Arany a Tragédia első négy színét felolvasta a Kisfaludy Társaságban, és valódi diadalt aratott vele. A mű 1862-ben jelent meg.

A Magyar Tudományos Akadémia 1863. január 13-án választotta levelező tagjai sorába, de itt már, betegsége miatt, nem foglalhatta el székét személyesen.

Helyette Bérczy Károly olvasta fel 1864. április 18-án *A nőről, különösen esztetikai szempontból* című dolgozatát.

Végrendeletét 1864. október 4-én diktálta le Szontagh Pálnak, majd másnap, 1864. október 5-én hunyt el Alsósztrégován.

Művei: Lantvirágok (1840), Mária királynő (1840–1855), Férfi és nő (1843), Csák végnapjai (1843–1861), Vadrózsák (1844), Az ember tragédiája (1859–1860), A civilizátor (1859), Mózes (1860–1861), Tündéralom (töredék) (1864).

Könyvtárunk is megemlékezik Madách Imre 200. születési évfordulójáról. Az író születésnapjára

miségét idézik. A Magyar Költészet Napja alkalmából *A garabonciás - Marschalkó Zsolt költészete és Madách Imréhez fűződő viszonya* című rendezvény irodalomórán eleveztük fel Marschalkó Zsolt és Madách Imre irodalmi pályaképét.

Nógrád Vármegye Önkormányzata intézményünkkel együttműködve „*Tündérek*

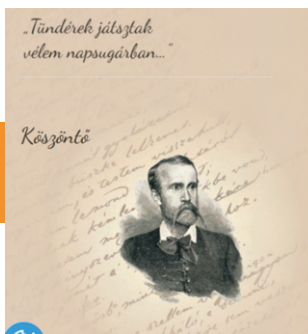
intézményünk földszinti részén kiállítást készítettünk a Helyismereti Gyűjtemény anyagából. Bemutattuk a Madách Imre életéről szóló könyveket, tanulmányköteteket. Kiállításra kerültek irodalmi művei, Az ember tragédiája című mű több kiadása és idegen nyelvű fordításai is.

Madách Imréről a Madách-émlékévben címmel minden hónap 20-án a könyvtárunk gyűjteményében fellelhető dokumentumokból online kiállítást készítünk.

A 2023-as év könyvtári rendezvényei, eseményei is Madách Imre szelle-

*játszta*k vélem napsugárban...” – *Madách, az ember* címmel online irodalmi versenyt hirdetett középiskolások számára. A verseny résztvevői izgalmas, szórakoztató feladatok megoldásán keresztül betekintést nyerhetnek Madách Imre és az akkori Nógrád vármegye életébe.

Madách Imre „halhatatlanságának titka, hogy minden kor számára van érvényes mondanivalója és kérdései máig időszerűek, hiszen az emberiség és a történelem, valamint az ember és a világmindenség viszonyát elemzi.”

Köszöntünk játékunk weboldalán!
Kérjük nézd meg az alábbi videót.

A MAGYAR KÖLTÉSZET NAPJA – 2023 - SALGÓTARJÁN

Persikné Bakos Eszter

„*A dolgok változnak. A vers örök.*”
(József Attila)

A kultúra ünnepei között van egy, amelynek névadója az a fiatalon elhunyt költő, József Attila, aki a magyarok nemzedékeit tanította, s tanítja mind a mai napig, „nem középiskolás fokon”. Ő az a költőóriás, akinek a művészi és emberi nagyságáról írta Nagy László a hozzá címzett versében: „*Tudtad, tudom én is: a nagy: te vagy, s te, a Mindenség summáslegénye részt se kaptál, pedig az egésze futotta érdemed.*” 1964 óta minden évben április 11-én József Attila születésnapján ünnepeljük A Magyar Költészet Napját. Versein keresztül emlékezünk a költőre, méltatjuk

munkásságát és egyben tisztelgünk a magyar líra előtt. A költészet magyar mestereiben bővelkedik kultúránk. A hazai irodalom történetén végig tekintve látjuk, hogy minden kornak megvolt a maga ünnepe a költője, közöttük sokan vannak olyanok is, akik kimagasló tehetségük által a nép tanítómesterévé is váltak.

Salgótarján város A Magyar Költészet Napja megünneplésében sem hagyatkozott csak József Attila emléke előtti tisztelgésre, szűkebb hazánk írói, költői előtt is fejet hajtottak a program résztvevői. Április 11-én induló *VerSTúra* első állomása Madách Imre szobránál volt. A műsorközlő köszöntője után a salgótarjáni Madách Imre gimnázium

tanulói szavalták el *Madách Imre: Vigadjunk* című versét. Ezt követően Becsó Zsolt országgyűlési képviselő mondta el ünnepi szavait. Hangsúlyozta, hogy a költészet napja az egész Kárpát-medencében ünnep. Nekünk magyaroknak a költészet talán fontosabb, mint a legtöbb népnek. A honatya meggyőződése, hogy addig lesz magyar nemzet, amíg vannak költőink és olvassuk műveiket. Az emlékezés virágainak elhelyezése után a résztvevők közösen elsétáltak Balázs János szobrához, akinek költészete és festészete egyaránt fontos a magyar és a cigány kultúra számára. A VerSTúra második állomásán Németh Anna, a Zenthe Ferenc Színház tagja Balázs János és Szepesi József egy-egy művét adta elő, majd egy szál rózsával tette tiszteletét a salgótarjáni művész emléke előtt. A túra résztvevői ezt követően a Fő téren lévő Radnóti Miklós szoborhoz sétáltak el, ahol Sándor Zoltán, Balassi-díjas előadó-

művész szavalta el a költő *Sem emlék, sem varázslat* című versét. A szobornál egy-egy szál virággal emlékeztek és hajtottak fejet a résztvevők. A téren felállították a szervezők az Idézetek falát, melyre bárki felírhatta a kedvenc művét, vagy idézetét. A VerSTúra a József Attila Művelődési Központ falain belül Kő Pál József Attilát ábrázoló domborművénel fejeződött be. Ünnepi gondolatait Fekete Zsolt polgármester mondta el, kiemelve, hogy az irodalom, a kultúra életünk része, a szavak mágikus hatalma nélkül nem lennénk emberek. Szükség van arra, hogy újra és újra rácsodálkozhassunk az örök értékekre. Gondolatait zárva a város polgármestere versmondással tisztelgett A Magyar Költészet Napja előtt, József Attila *Haszon* című költeményével, melyet az édesapjától örökölt József Attila kötetből olvasott föl. A koszorúk és az emlékezés virágainak elhelyezését követően a VerSTúra végére ért.

Délután az ünnepi program a Balassi Bálint Asztaltársaság versfelolvasásával folytatódott. Marschalkó Zsolt verseivel indították programjukat, majd saját költemények, klasszikus költők gondolatai, rímei szálltak a magasba a mosolygó napsütésben a város főterén.

A következő programnak a Balassi Bálint Megyei Könyvtár adott otthont. A *Garabonciás* címmel a Balassi Bálint Asztaltársaság szervezésében és lebonyolításában a Marschalkó – emlékkötet bemutatójára érkeztek az érdeklődők. Orbán György az asztaltársaság elnöke köszöntő szavai után Handó Péter alapítótárs mesélt a könyv miértjéről, létrejöttéről. Többször is említette, hogy a könyv „megszületése” köszönhető a 2023. február 15-i megyei könyvtár igazgató asszonyával történt beszélgetésnek és

biztatásnak. S íme, ami februárban még gondolat, terv, biztatás volt, ma már kézben tartható produktum.

Marschalkó Zsolt személye nem csak az asztaltársasághoz köthető, munkatársunk is volt. Sajnos már 15. éve, hogy elhunyt, emlékéet felidézve, őrizve készült az emlékkötet. Három technikai egység – Emlékek, Reflexiók, Dokumentumok – ismeretése után felkérte a könyv szerzőit verseik, írásaik részletének, felolvasására. Megszólalt Paróczai Csaba, Kis-Simon Miklós, Csukáné Szerémy Andrea, Kelemen József, Kupcsulik Ágnes, Zsibói Gergely, Szabó Zsolt, Karaffa Gyula, Brunda Gusztáv, Tajti Bálint.

A Költészet „másnapján” délelőtt középiskolások voltak a vendégeink. Könyvtárunk igazgató asszonya köszöntötte a résztvevő diákokat, pedagógusokat, az asztaltársaság tagjait. Beszélt a költészet napja jelentőségéről, az ünnep lényegéről.

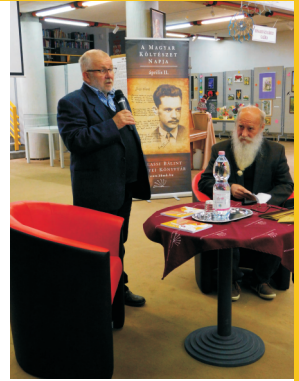

Orbán György, a Balassi Bálint Asztaltársaság elnöke bevezető szavai után Handó Péter A garabonciás címmel Marschalkó Zsolt költészete és Madách Imréhez fűződő viszonyáról beszélt. Mesélt az író életútjáról, verseiről, drámaíró munkásságáról, elemezte művészetét.

Marschalkó Zsolt Lucifer-apokrif című versét Kovács Flóra Viola, a Bolyai János Gimnázium diákja tolmácsolta, majd a program végén az asztaltársaság tagjai (Brunda Gusztáv, Paróczai Csaba, Zsibói Gergely, Orbán György, Kupcsulik Ágnes) felolvasták az író Garabonciás című művét, emléket állítva írója halálának 15. évfordulóján.

PETŐFI 200 EMLÉKÉV – A LÍRIKUS PETŐFI

Rakonczi Attiláné

200 éve 1823. január 1-jén Kiskőrösön született Petőfi Sándor, a magyar nemzet legnagyobb lírikusa. Az évforduló alkalmából a 2022-es és 2023-as esztendőt a Magyar Országgyűlés Petőfi-émlékkévvé nyilvánította.

A kulturális intézmények ország-szerte gazdag és ötletes programok-

A „*Szavaljunk Petőfit!*” című programunkkal magát a költőt idéztük meg, hisz Petőfi Sándor költészete szorosan összefügg életével. Versei szólnak tanulóéveiről, a katonáéletről, színészkedéséről, vándorlásairól, szerelmes éveiről.

E programunkban online versmondásra hívtuk olvasóinkat, akik a

kal készültek e rangos eseményre. A Balassi Bálint Megyei Könyvtár is csatlakozott a bicentenáriumhoz.

Petőfire sokféleképpen lehet emlékezni.

Könyvtárunkban kiállítás látható a költő életútjáról, a megyénkben élő és tanuló diákok pedig „*Szép tündérországának boldog fejedelme*” címmel online irodalmi vetélkedőn mérheték össze tudásukat.

szavataikról készült videót felölthették honlapunkra. Huszonkét pályázónk vállalkozott arra, hogy Petőfi költeményét elszavalva felidézzük a költő életének egy-egy korszakát, hisz a nagy lírikus verseiben leplezetlen őszinteséggel szólt élete mozzanatairól.

Ezek a versek hétről-hétre hallhatók voltak honlapunkon, Facebook oldalunkon, majd a költészet napján

minden verselőnket egy közös online felületen nézhettük újra.

Petőfi nagyra becsülte a családi életet, számos családi költeménye közül mi a *Füstbe ment terv* című verset hallgathattuk meg. De amennyire szeretete családját, annyira nagy hazafi is volt. E korszakára utalva hallgathattuk meg a *Csatadal* című versét.

Nemzeti szellemű költeményei a magyar hazafias líra kitűnő darabjai, de a hazafias költészete lassan átalakult politikai, majd forradalmi költészetté, hisz az 1848-as márciusi ifjúságnak ő volt a vezére. Örömmel hallgattuk a *Nemzeti dal* című verset, melyből az akkori kortársainak hangulata is tükröződik.

Számos versében örökít meg helyzetképet, amelyet előszeretettel illetnek népies jelzővel. E témakörből hallhattuk a *Falu végén kurta kocsmá*, vagy a *Hortobágyi kocsmárosné* című verset.

Tájleíró verseiből árad a szeretet, hisz kedvenc szülőföldje az Alföld. Előszeretettel választotta a vers témájának magát a természetet. A puszta télen, a *Tisza* című versei méltón képviselik természetimádatát.

Bölcselő költeményei jeles bizonyítékai annak, hogy az érzelmi elmélyedés mellett megvolt benne az értelmi mélység is. A prófétikus vágy, az emberiség szellemi és erkölcsi javainak rajongó szeretete állandóan ott lángolt a nagy lírikus lelkében.

Ezért nagy örömmel fogadtuk *Az örült* című költemény kiválasztását, melyet egy különleges előadásmód örökített meg.

Nem vitathatjuk azonban, hogy a legtöbb versválasztásnál szavalóinkra szerelmes versei hatottak, hisz költeményei a magyar szerelmi költészet gyöngyszemei. A hétről-hétre elhangzott versek közül egy párat kiemelve: az *Itt van az ősz, itt van újra*, a *Soba sem volt az szerelmes...*, a *Minek nevezzelek, Reszket a bokor, mert...* című versei is csak megerősítenek minket abban, hogy: „Nincs magyar költő, aki a szerelmi líra pompájában, az érzelmek és indulatok áradó hevében, a szenvedély igazságában versenyre kelhetne vele.”

(Pintér Jenő, irodalomtörténész)

TOVÁBB BŐVÜLT A KSZR-HEZ CSATLAKOZÓK KÖRE

Ferik Ibolya

A Balassi Bálint Megyei Könyvtár évtizedek óta segíti a kistelepülési könyvtárak munkáját különböző formákban. Ezek közül a legeredményesebb időszaknak és ellátási formának a 2013-ban elindult könyvtárellátási szolgáltatórendszer bizonyult, mely az egész országban egységesen a megyei könyvtárak koordinálásával valósult meg, és amely a települési önkormányzatok és megyei könyvtárak szoros partneri együttműködésén, valamint az állam által biztosított finanszírozáson alapszik. Az önkormányzatok a szolgáltatás ellátására megállapodást kötnek a megyei könyvtárral, ahol a működési feltételeket és a személyzetet az önkormányzat biztosítja, a szakmai tartalomért pedig a megyei könyvtár felel.

2013-ban 105 település kötött megállapodást a megyei könyvtárral, majd a csatlakozók száma 2017-ig folyamatosan bővült, míg végül elérte a 119-es számot. Ezt követően 2021-ben kettő, majd 2022 és a 2023-as évben egy-egy csatlakozás történt. 2023-ban Palotás község belépésével 123-ra nőtt ellátott településeink száma.

KSZR szolgáltatásunk az 5.000 lakosnál kisebb települések 97%-át

Könyvek, folyóiratok széles választékából válogathatnak, igény szerint hangoskönyvet és filmeket is kölcsönözhetnek. Szolgáltató helyeinken az olvasás és kölcsönzés mellett rendezvények, események, játékok és közösségi élmények várják a látogatókat.

Népszerű a KönyvtárMozi szolgáltatás, melynek során a közösen megnézett filmhez kapcsolódó beszélgetés, játék vagy más tevékenység során kovácsolódik közösség.

érinti. A községi könyvtárak közül már csak 2 könyvtár maradt a szolgáltatás hatókörén kívül.

A KSZR létrehozásának és működésének célja ma is aktuális, a kistelepüléseken élők számára helyben biztosítani az informálódáshoz, művelődéshez való demokratikus jogok érvényesítését. Ennek érdekében az önkormányzatokkal együttműködve a kistelepüléseken működtetett szolgáltató helyeken a községekben élők is hozzájuthatnak az ellátórendszer által a legújabb dokumentumokhoz, használhatnak számítástechnikai eszközöket, internetet és ehhez segítséget is kapnak a könyvtárosoktól.

Sok településen a gyerekek, másutt inkább a felnőttek a vetítések rendszeres látogatói. A szolgáltató helyek számára évente négy ingyenes rendezvényt szervezünk a Rendezvénypalettánk aktuális kínálatából. A Paletta összeállításánál arra törekszünk, hogy minden korosztály és érdeklődési kör számára tudjunk

színvonalas és minőségi programokat kínál. Folyamatosan gyűjtjük a visszajelzéseket véleményeket a szolgáltatásról, melyet beépítünk a következő évi munkánkba.

Évente olvasásnépszerűsítő és közösségépítő játékok indításával, szervezésével szeretnénk bővíteni a könyvtárlátogatók, olvasók körét. A játékok során a legsikeresebb csapatok elnyerhetik a „Könyvbarát közösség” megtisztelő címet.

Ma már a kistelepüléseken élők többsége számára lehetővé vált, hogy a könyvtárakban elérhető könyvekről elektronikus katalógus segítségével akár otthonról tájékozódjanak, sőt az elektronikus kölcsönzés is lehetséges a kiskönyvtárakban.

A szolgáltató helyek korszerűsítésében és fejlesztésében az önkormányzatokkal együttműködve a szolgáltató rendszer is részt vállal. Pályázati tanácsadással, konzultációval, de tevőlegesen is bútorokkal, számítástechnikai eszközök kihelyezésével segítjük a szolgáltatási feltételek javítását. Évről évre több kisebb és néhány nagyobb fejlesztés valósul meg.

2023 januárjában Nótincs, áprilisban pedig Romhány könyvtára került teljes felújításra a NKA támogatásával.

Abban, hogy a szolgáltató helyek hogyan szolgálják a helyi közösséget, a szolgáltató rendszer mellett nagy szerepe van a helyi önkormányzatok támogatásának, és a könyvtárakban az olvasókat fogadó könyvtáro-

soknak is. Könyvtárunk ösztönzi a helyi kezdeményezéseket, támogatja a helyi szervezésű programokat, ezekhez papírszínházat, bábparavánt, bábokat, diavetítőt, játékokat és a KönyvtárMozi bevezetéséhez igény szerint eszközcsomagot biztosít. A könyvtárosok számára képzéseken, szakmai rendezvényeken mutatunk

be jó gyakorlatokat, példákat, melyekből ötleteket meríthetnek.

KönyvtárKép című kiadványunkban bemutatjuk a könyvtárak és szolgáltató helyek tevékenységét más könyvtárak, a fenntartók és a településeken élők számára is hasznos információkat biztosítva.

Szolgáltatásunkról, szolgáltató helyeinkről a Könyvtárellátás Nógrád közösségi oldalunkon:

(<https://www.facebook.com/KonyvtarellatasNograd>), illetve a szolgáltató rendszer honlapján:

(<https://kszr.bbmh.hu/>) tájékozódhatnak az érdeklődők.

A Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer (KSZR) az elmúlt 10 évben nagy előrelépést hozott a kistelepülések kulturális és közösségi életébe, méltó helyszínt biztosítva a helyi lakosság számára a művelődésre, tanulásra, szórakozásra.

A megyei könyvtár szolgáltatásainak kiterjesztésével magasabb szintű ellátást, a lehetőségek szélesebb körét kínálja a kistelepüléseken élők számára.

BALASSI BÁLINT-DÍJ

-felhívás-

2023. júniusában
27. alkalommal
kerül átadásra a Balassi Bálint-díj.

A jelöléseket **2023. május 20-ig** várjuk az
alábbi kategóriákban:

- * Balassi-díj
- * Kulturális Tevékenységért díj
- * Az Év Könyvtár Támogatója díj
- * Az Év Települési Könyvtára díj

A javaslatokat e-mailben az
mbbmk@bbmk.hu címre vagy
lezárt borítékban,
a Balassi Bálint Könyvtár titkárságára
(*Balassi Díj Kuratórium, Balassi Bálint
Könyvtár 3100 Salgótarján, Kassai sor 2.*)
szíveskedjenek eljuttatni.

A díjazottak köréről
a Balassi Díj Kuratóriuma dönt.

A díjról és az előző évek díjazottjairól
a Balassi Bálint Könyvtár honlapján
tájékozódhat. (www.bbmck.hu)

Balassi Díj Kuratórium

**Kiadja: Balassi Bálint Könyvtár
3100 Salgótarján, Kassai sor 2.**

Levelezési cím: 3100 Salgótarján, Kassai sor 2.

E-mail: mbbmk@bbmk.hu

Web: www.bbm.k.hu

Telefon: +36 (32) 521-550

Felelős kiadó: Molnár Éva igazgató

Szerkesztő bizottság: Molnár Éva, Nagy Mónika, Kapás Tünde

Nyomdai előkészítés: Kapás Tünde

Fenntartó: Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata

Nyomda: Polar Studio Kft. (Salgótarján)

Készült 300 példányban.